

Incurcături fără sfârșit.

Semnămintul situațiunii în Aus-
tria este, că Cehii continuă obstruc-
țiunea în cameră, de-ocamdată încă
domol, fiind-că așteptă să vadă, care
va fi rezultatul tratărilor, ce se con-
tinuă între ministerul Clary și con-
ducătorii cehi. Aceste tratări se în-
vârtesc în jurul întrebării: ce fel de
satisfacție se se dea Cehilor tineri
pentru retragerea ordonanțelor de
limbă, ca Cehii tineri să se poată
presenta înaintea alegătorilor lor
fără temere de a primi vot de ne-
încredere ?

Au învățat și Cehii ceva dela
Unguri. Astăzi au și ei radicalii lor,
cară amenință a lua locul celor ce
stau de prezent în fruntea afacerilor na-
ționale și provocarea la radicali are
astăzi efectul său la locurile com-
petente, căci decă aceștia ar ajunge
tarî și marî în Boemia și Moravia,
atunci ori și ce înțelegere ar fi și
mai anevoioasă, ba aproape imposi-
bilă.

Cu întrebarea satisfacțiunii s'au
ocupat Marți toată ziua comisiunea
parlamentară a dreptei. Represen-
tanții Cehilor tineri din această co-
misiune au declarat, că sunt numai
trei modalități, prin care li-s'ar pute
da satisfacția cörस्पundătoare: seu că
guvernul le va da satisfacția, seu că
le va procura-o majoritatea, seu Ce-
hii tineri și-o vor lua-o înși-și.

De-ocamdată se tratăză de mo-
dalitatea dintăi, așteptându-se deci-
siunea guvernului. Discutându-se asu-
pra ei în comisiunea dreptei, s'a ac-
centuat între altele, că legea pactu-
lui trebuie să se separeze de legea
budgetară. Incurvintarea unui bud-
get provisoriu trebuie neapărat să se
refuse acestui guvern, a căruia sus-
ținere nu pöte fi considerată nică-
decum ca necesitate de stat. Comi-
tetul executiv al partidelor din drépta
a publicat în urma desbaterilor un
comunicat, în care se dice, că în
töte cestiunile principiere s'a stabi-
lit o deplină înțelegere și că s'a ales
o subcomisiune, care va avé să re-
dacteze propunerile făcute. In sen-
sul acestui comunicat n'ar esista
dér, după cum afirmă unii, o deo-
sepire de vederi în punctele princi-
piaie între Cehii tineri și între Po-
loni și partida populară catolică.
„Narodni Listy“ e de părere, că în-
țelegerea culminează în convingerea,
că trebuie să se sustină solidaritatea
partidelor din drépta, — ceea-ce ar
condiționa sprijinirea problemei Ce-
hilor din partea acestor partide.

Se dice, că deputatul ceh Pacak
intr'o convorbire, ce a avut'o cu
contele Clary, ar fi exclamat: „Es-
celență! Cehilor trebuie să le plătiți
acum cu banii gata“. Decă este ade-
vărat, că a vorbit astfel, nu putem
sci. Dér acele cuvinte caracterisăză
situațiunea prezentă.

In adevăr, că Cehii sunt sătui
de promisiunii și de amânări dela
Crăciun până la Paști și, folosindu-se
de împrejurări pretind adă fapte,
concesiuni reale, carî să pöta liniști

poporul. Ei au privit în ordonanțele
de limbă un succes câștigat după
multe lupte în favorul dreptului lor
de limbă. Aceste ordonanțe însă
fiind desființate pentru liniștirea Ger-
manilor, nu li-s'a dat Cehilor nimic
ca despăgubire pentru pierderea su-
ferită. A fost și este vorba de o
lege de limbă, dér guvernul Clary
n'are până acum gata nici proiectul
unei astfel de legi și avënd chiar
intențiunea de a presenta camerelor
o astfel de lege, nu ar puté-o face
decât numai pe la Paștile viitoare.
Cehii însă nu vor să lase din mână
arma, de care se pot folosi acum,
pentru un viitor nesigur.

Aici se concentrează totă nisuinta
și tactica conducătorilor cehi și de
aici se naște dificultatea și pen-
tru guvernul Clary, care vré să țină
sémă și de Germani și pentru cele-
alte partide din majoritate, carî,
vrënd să sustină solidaritatea drep-
tei trebuie ori și cum să sprijinască
postulatele Cehilor.

Étä că intrăm acum în luna lui
Decemvre și încă nu este nimic cla-
rificat, nimic asigurat, nici chiar în
ce privește votarea parlamentară a
celor trei legi, care a fost recla-
mată de cătră corönă ca o necesi-
tate de stat. Din contră, incurcături-
le devin din zi în zi mai marî și
nu e speranță, că li-se va puté pune
stavilă, căci la cas, când tratările cu
Cehii s'ar termina în bine, vor tre-
bui să reîncepă tratările cu Germanii,
și așa mai departe fără sfârșit.

Delegațiunile școlare. Alaltăeri s'au
intrunt din nou delegațiunile școlare,
representanța alésă a celor două parohii
din cetate și Scheiu pentru administrarea
școlélor noastre centrale române din loc,
sub presiul comisarului consistorial Dr.
Ioan Mihu. In ședința acésta, care a durat
mai multe, öre s'a stabilit și votat definitiv
regulamentul pentru administrarea școlélor,
ce a fost lucrat de o comisiune anume
alésă pentru scopul acesta. In aceeași șe-
dința delegațiunile au ales ca membru al
Eforiei școlare în locul regretatului Dia-
mandi Manole pe d-l avocat Victor Po-
pescu.

**Alegerea biroului Camerei și
Senatului român.** In ședința de Marți
Senatul a ales președinte al său éráși pe
d-l C. Boerescu. D-l Teodor Rosetti a pri-
mit 22 voturi (ale opoziției), 3 bile au fost
albe. Vice-preșidenți au fost aleși d-nii:
Gr. Cogălniceanu, Dr. Severeanu, Th. Văcă-
rescu și Ghioa Deleanu. — In aceeași zi
camera deputărilor a ales președinte pe d-l
Constantin Olănescu cu 110 voturi, 21 bile
au fost albe. Au mai fost aleși apoi vice-
preșidenți d-nii: Al. Catargi, Gh. Panu, N.
Economu și N. Filipescu.

Croați și cvota. „Agramer Tagblatt“
protestăză în contra urcării cvotei ungare
pe calea unui simplu compromis. In sensul
acesta scriu și alte țiare croate și sér-
besci.

„Unguri bosumflați“.

Fóia kossuthistă „Magyaror-
szág“ publică sub titlul de mai sus
un articol prim scris de Ludovic
Hollo, în care se exprimă marea in-
dignare, de care sunt cuprinși Un-
garii față de Austriaci în urma ur-
cării cvotei. Ca curiositate reproducem
din acest articol câte-va pa-
sagii:

„In casine“, — dice Holo — „în cer-
curile politice, pe töte stradele lumea își
bate capul cu cele 4—5 milioane, ce tre-
buie să le aruncăm Austriacilor. Stimabilii „con-
cetățeni“ fac față acrå și care cu voce
tare, care intru ascuns murmură dicënd, că
„dêu asta nu merge“. Când modul de trăi este
miserabil, interesele după depuneri 10—12%,
câștigul advocaților, medicilor, comercian-
ților, industriașilor este ticălos: în'un timp ca
acesta din nou aruncă asupra noastră o po-
vară de 4—5 milioane, nu pentru-ca să ne
ridicăm cultura, să ne dezvoltăm economia,
să ne regulăm administrația, să ne sporim in-
dustria, să ușurăm traiul funcționarilor, ou
un cuvânt nu pentru ca să vindicăm vre-o
rană deschisă a vieții noastre publice, ci
pentru ca să întărim și mai mult interesele
de putere ale Austriacilor pe spinarea și în
contra intereselor noastre. Incă nu este des-
tul de puternică armata cea cu limbă aus-
triacă, în Austria nu esistă încă destule
cetățî și arme de răboiu, ambasadele aus-
triace din străinătate nu inegrese încă în-
deajuns statul ungar: acestea töte tre-
buie încă urcate și potențate cu banii maghiari
în detrimentul propriilor noastre interese.

„Din contră, guvernul austriac în ace-
lași timp închide granițele dinaintea por-
oilor ungarî și economii, comercianții, se
vaeră, că li-se scăresce prețul mărfurilor.

„De apărat însă nu ne putem apăra,
de retorsiune nu ne putem folosi: căci în
chipiurî, pălării, métasă, papuci nu se ivesce
bölă de poof. Acestea trebuie lăsate să trecă,
ér vamă la granița nu esistă, ca să putem
răspunde cu palmî la obrăsniciile austriace,
ér ca să deschidem drum erticuliilor noastre
în străinătate de asemenea nu putem fără
a ave pact independent. Austria a eschis in-
trégă străinătatea de noi; ea a ocupat Un-
garia esclusiv pentru industria sa.

„Astfel suntem noi aserviți Austriei:
bölă de vite, bölă de porci întotdeauna pöte
servi de pretext, căci bölă în ömeni și în
animale a fost, este și va fi. Cu vinul ita-
lian și cu grăul român, pe carî le lasă să
intre în țără cu mare plăcere și cu favo-
ruri tarifale, pöte să apese prețul vinurilor
și granelor ungare după plac. Și decă töte
acestea nu sunt de ajuns, acum plătesce,
iubite „concetățeni“, încă 4—5 milioane pe
an Austriacului“, esclamá în fine Holo, in-
dennând pe Maghiari, sé nu mai fiă „Ma-
ghiaři bosumflați“, ci „Maghiari, carî voesc“,
Maghiari, carî să-și stringă șirurile prin
sate și prin orașe, organizându-se într'o
tabără mare pentru apărarea intereselor na-
ționale.

Din Austria.

Atmosfera politică în Austria este
incă tot încărcată cu nori gri. In zilele
din urmă au început să se răspândescă tot
ou mai multă insistență scrii despre o crisă
de cabinet. Scirile acestea ies mai ales
dela membri din drépta parlamentară, mai
ou sémă însă dela Cehi.

Diua de alaltăeri a fost éráși ziua
consultărilor și conferențelor. Comitetul
executiv al dreptei a ținut înaintea de amiadî
o ședința mai lungă, pe care a continuat'o
după amiadî timp de trei öre. Afară de
acésta Dr. Engel, ca președinte al clubului
ceh, a conferit cu ministrul președinte
Clary. In ședințele comitetului executiv al
drepței s'a constatat solidaritatea partidelor,
însă ou töte acestea se svonesce, că deși
Polonii și clericalii sprijinesc pretensiunile
de limbă ale Cehilor, ei totuși nu vor
sprijini și o eventuală obstrucțiune în
cameră.

In ședința clubului ceh de Marți Dr.
Engel și-a dat sémă despre convorbirile, ce
le-a avut ou ministrul de interne Koerber,
în care cauză clubul a continuat desba-
terile. Dér și până la sfîrșitul tratărilor,
pentru ca opinia publică să fiă în clar
ou atitudinea deputărilor cehi, aceștia au
declarat, că nu vor vota guvernului nici
un fel de proiect de lege și că la oasiunea
dată ei vor începe obstrucțiune. „Narodni
Listy“ adauge la acésta, că tactica Ce-
hilor este de a asulta pe toți, dér a nu-și
lega mările față de nimeni, a nu crede
promisiunilor vage și a nu-și schimba ati-
tudinea de față, decät după-ce li-se vor da
fapte concrete de îndreptare.

De altmintrelea ministrul președinte
Clary continuă a trata și cu bărbați mar-
canți ai grupurilor din stânga germană.
Alaltăeri a primit pe căți-va dintre ei de-
clarându-le, că resolvarea cestiunii limbilor
nu se pöte face decät ou învoirea Ger-
manilor.

Cu töte stăruințele, ce se desfășură,
totuși pare iminentă isbucnirea unei crise
ministeriale. In actualele împrejurări gu-
vernul nu pöte conta nici la aceea, ca par-
lamentul să desbată și primescă în acest
au proiectele mai însemnate. Deja din des-
baterile de până acum contele Clary s'a
putut în de-ajuns convinge despre acésta.
Majoritatea slavo-clericală va crea guver-
nului cele mai marî greutăți, ca să-l do-
böre. In scopul acesta ea i-a și pus sula
în cöste. Cehii pretind adecă introducerea
limbei lor, ca limbă oficiöasă recunoscută,
orî de nu retragerea ministeriului. Preten-
siunea referitoare la limbă este cel mai greu
posibil de realizat adă, căci de li-s'ar sa-
tisface ea Cehilor, s'ar ridica éráși Germa-
nii și ar merge în obstrucțiune. Dilema
este förte dibacîi pusă de Cehi. Nu mai
trebuie însă să spunem, că guvernul nu va
puté face nimic în fața ei, și va rămâne
éráși în sarcina monarchului să decidă.

De altfel în parlament s'a continuat
și alaltăeri desbaterea asupra proiectelor
pactului. Printre oratorii ședinței de ala-
tăeri s'a distins Cehul Mastalka prin un
discurs fulminant, în care a respins proie-
ctele. Oratorul ceh folosi oasiunea pentru a
vorbi lung de tot. El ridică învinuiri grave
în contra guvernului Clary, precum și în
contra Maghiarilor, dicënd despre aceștia,
că și-au permis tot-déuna luxul de a-se
amesteca în afacerile interiore ale Austriei.
Mastalka dice, că convingerea Cehilor este,
că pactul acesta va fi cel din urmă.

Au mai vorbit și alți vre-o doi depu-
tați tot contra pactului. La urmă camera a
îndrumat la comisiuni ordonanțele referi-
töre la proiectele pactului.

Răsboiul din Africa sudică.

De pe câmpul de război nu o scoare mai nouă de însemnătate. Situația în Natal este acum aceea, că generalul Joubert își retrage trupele, ca să împiedice înaintarea spre Ladysmith a trupelor engleze dela Mooi-River și Estcourt, care trebuie să treacă peste podul dela Colenso. Joubert a trecut deja peste Mooi-River și poate că până aci va fi și ajuns pe Engles deli spate.

Marea trupă a Burilor, ajunsă la Colenso, se va despărți în două: o parte va fi trimisă la Ladysmith, ca cu trupele aflătoare acolo să mai dea un atac în contra orașului; altă parte, cea mai mare, va ocupa poziția la podul de peste Tugela, ca să rețină pe Buller, care grăbește cu oștile sale din Pietermaritzburg.

În partea apusă situația e, că lordul Methuen a ajuns până la Honingnerffloof. În drum el s'a bătut cu Burii la Graspan și scim, că a dat de veste la Londra, că a raportat o mare victorie. Der curând a eșit la ivelă, că Methuen în loc de-a învinge, dimpotrivă a avut o mare pierdere. Regimentul 9 de ulani, pe care l'a trimis să facă recunoșteri, nu s'a mai întors. E mai mult ca probabil, că regimentul întreg a căzut în mâinile Burilor, ajungându-l sorțea regim. 18 de călareși dela Glencoe. Un astfel de pericol, după cum se anunță, a întâmpinat și acea trupă de Engles dela Mooi-River, care a fost trimisă de-a semenea să facă recunoșteri. De trei zile trupa acosta s'a dus și nu s'a mai reîntors, par' că ar fi înghițit-o pământul; sunt mari bănueli și temeri, că și ea a căzut în mâinile Burilor.

*

„Times“ din Londra publică de pe câmpul de război următoarele amănunte asupra luptei dela Belmont:

„Perderile noastre au fost de 226 morți și răniți. Locotenentul Blondell a fost împușcat de cătră un bur rânit, căruia îi s'arise în ajutor. Perderile inimicului trebuie să fie cam tot așa de mari, ca și ale noastre. Burii s'au folosit și de glonțe dum-dum.

„După luptă, lordul Methuen a ținut trupelor un discurs de felicitare“.

Correspondentul diarului „Cape Argus“ spune, că numărul Burilor, cari au luat parte la lupta dela Belmont nu trecea de 3500. Din acosta se explică rezerva criticului militar dela „Times“ în comentarea luptei dela Belmont.

„Scirile — dice el — sunt puține; însemnătatea afacerii atârnă de numărul inimicilor intrați în foc și de perderile lor. În privința acosta însă n'avem date precise.“

Lui „N. Fr. Presse“ i-se anunță, că la Belmont au intrat în foc trupele de elită engleze, și anume patru batalioane de gardă, plus alte patru batalioane, în total 7—8000 de omeni și o artilerie compusă din cel puțin 20 de tunuri.

*

Asupra luptei de lângă fluviul Mooi, „Times“ primesce următoarele date:

„După încercarea fără rezultat de Marți, de a despărți forțele Burilor la sud de Estcourt, Miercuri după amiază am așeșat un tun de marină pe dealul Griffins, pe când infanteria de marină înainta spre nord. În dimineața următoare, delul Griffins deveni centrul acțiunii noastre. Lupta întregă se desfășură la aripa stângă, unde Burii, ajutați de tunuri, ne respinseră. De pe înălțimea sudvestică, un tun mare al Burilor arunca obuze asupra noastră, pe când artileria noastră de marină nu putea bate până la o distanță de 10 kilometri. La amiază generalul Hildyard ordonă retragerea generală spre Estcourt, care se făcî în bună ordine, apărați fiind de artilerie și cavalerie. Am avut trei morți și 44 răniți“.

Criticul militar dela „Times“ se rotesce astfel asupra situației din Natal:

„Comandanții britanici nu par a fi la înălțimea situației. Lupta de Miercuri după amiază dela Mooi pare a semăna foarte mult cu nenorocita acțiune a lui White dela 30 Octombrie“.

Revista externă.

Francia și Anglia. Raporturile dintre aceste două mari state europene sunt aci din cele mai încordate. Causa este atitudinea dușmănoasă a presei franceze față cu Anglia în cestiunea Transvaalului. În Londra spiritele sunt atât de iritate contra Francei, încât vor să pună sub afurisire espoziția din Paris dela 1900, ca nimindin Anglia să nu o cerceteze. În deosebi se dice, că principale de Wales e foarte indignat în contra atacurilor presei franceze, și de aceea, se dice, el nici nu se va mai interesa de espoziția. Despre boicotarea espoziției franceze dela 1900 din partea Englesilor a mai fost vorba când cu procesul lui Dreyfus. Atunci Francia era injurată și batjocurită, acum însă ea întorce cu prisos Angliei, ce i-a dat. Mai ales foile umoristice sunt foarte veninoase. Ele batjocoresc prin fel și fel de chipuri pe bătrâna regină. Raporturile în urma acosta sunt atât de încordate, încât, după o telegramă mai nouă, guvernul engles a ordonat în taină pregătirea lucrărilor de apărare din porturile Portsmouth, Devonport și Chatham.

Crisă în Germania. În cercurile politice din Berlin se da mare însemnătate unei lungi întrevederi dintre Lukanus, principiile Hohenzolne, Miquel și Tirpitz. Situația este foarte încurcată, dice o telegramă din Berlin, și atmosfera politică e încălecată cu sciri despre crisa. Conservativii germani amenință din nou cu respingerea proiectului canalului, er centrul nu arată nici cea mai mică înclinare, ca ar fi pentru noul program al flotei. Dica din cauza cestiunei flotei, adaugă numita telegramă, parlamentul va fi dizolvat, prin acosta s'ar ajuta mult planurile conservativilor. În „Reichs-

tag“ se așteaptă scene furtunose cu ocazia desbaterii budgetare.

Retragerea lui Salisbury. Din Londra sosese scoarea senzațională, că ministrul președinte lord Salisbury se va retrage de pe cariera politică în urma morții soției sale și a bólei de care este infestat. Retragerea lui Salisbury ar aduce fără îndoială, mai ales aci, în mare încurcătura Anglia. Ar rămâne pentru moment stăpân al situației Chamberlain, care prin vehementa temperamentalului său și prin politica lui de moment, ar pute să creeze o pozițiune foarte dificilă imperiului în ceea-ce privesce politica lui internațională. Se crede însă, că după retragerea lui Salisbury va urma un ministeriu în frunte cu ducele de Devonshire, luând portofoliul de externe lordul Rosebery, conducătorul liberalilor imperialiști, care ar continua politica moderată a lui Salisbury.

SCIRILE DILEI

[— 18 Noembrie v.

Dreptul electoral al învățătorilor. O decisiune principiară a Curiei restringe pe viitor dreptul electoral al învățătorilor. Anume, drept de alegere vor avé numai învățătorii numiți și întăriți, precum și cei aleși. Învățătorii provisor și neîntăriți încă în postul lor, precum și învățătorii pensionați, nu se vor bucura pe viitor de dreptul electoral.

Tabla comemorativă dela Verșeș, care avea inscripția germană și era așeșată pe noua statuă, ce se ridicase acolo în memoria împărătesei-regine Elisabeta, scim, că a fost furată tocmă în noștea, după care avea să urmeze desvîlirea statuei. În urma acosta s'a așiat o altă tablă, pe care inscripția s'a făcutu nu numai în limba germană, ci și maghiară. Acosta tablă a rămas la locul său și n'a furat'o nimenea. S'a presupus îndată, că tâlharii nu pot să fi alții, decât nisce „patrioți“. Dilele trecute, în noștea, ce a premers aniversării zilei Elisabeta, vechia tablă a fost așiată în semn de batjocură pe pórtă frunțașului german Enzmann, care a avut rolul principal la serbările de inaugurare a statuei. „Egye-tértés“ numesce pe cei ce au furat tabla „hoști patriotici“, er despre poliția, care a avut să cerceteze faptul, nu se genéză a spune în chip de laudă, că nu și-a prea dat ostenela cu cercetarea lucrului. Așa se preamăresc în pressa ungurésă blăstămățiile „patriotice“.

Demonstrația în Austria. În 26 l. c. a fost la Chlumetz o mare demonstrație. Peste 600 de omeni adunându-se au spart ferestrele unei fabrici de țesetoria și ferestrele dela casele Jidanilor. Gendarmeria a fost huiduită și batjocurită și ordinea nu s'a putut restabili, decât cu baioneta.

Retragerea nunciului Talliani. Diarul „Italie“ este informat, că nunciul pa-

pal Talliani din Viena și-a exprimat la Vatican dorința de-a fi absolvat de post. Secretarul de stat Rampolla i-a răspuns să mai aștepte până la primăvară, când se vor face numările de noi cardinali.

Atentat. Din Giurgeu-St.-Miclăuș se scrie, că preotul armean de-acolo, Ioachim Görög, era cât pe aci să cadă jertfa unui atentat, ce s'a făcut zilele acestea asupra lui. Într'o seră, tocmai când preotul era să se culce, cineva dela stradă trase două împușcături asupra ferestrei dela odaia, în care se afla preotul. Glonțele trecură pe lângă capul lui și se opriră în perete. Gendarmeria a început să urmărească pe făptuitor și în urma acosta s'au ivit grele bănueli asupra diurnistului Novak Antal, un cumnat al preotului, care deja este arestat.

Librăria în Făgăraș. D-l Ioan Berescu, învățător pensionat anunță, că cu începutul zilei de mâne, 1 Decembrie n., va deschide în piața din Făgăraș (casele d-lui P. Lăluțiu) o librărie sub numele „Minerva“, care va fi provăduată înde-ajuns cu cele de lipsă pentru o librărie.

Fugă de exil. „Orsova es Videke“ scrie, că la granița ungară-română au fost arestate zilele trecute două famei ruse de-un exterior elegant. Ele veniau de cătră Bucureșci cu trenul, însă fiind-că nu aveau pașapoarte, nu li-s'a permis mergerea mai departe. Una din ele, mai în virstă, Vera Ivanov, rămășița unei vechi familii aristocratice rusesci, a avut cutezarea de-a dice unui ministru rusesc, că e tâlhar. Din cauza acosta fú judecată la 1 an deportațiune în Siberia. I-a succes însă să fugă împreună cu ficia sa în România. Poliția din Bucureșci înse cunosccea istoria esilatei și a trimis'o la graniță. Aici însă autoritățile unguresci au reținut'o. Cele două rusóice vor fi trimise la Budapesta, unde ministrul de interne le va rezolva afacerea.

„Academia ortodoxă“, societatea teologilor din Cernăuți, în ședința generală ordinară din 16 Noembrie c. și-a constituit comitetul pe anul administrativ 1899/1900 în următorul mod: President: Valerian Șesan, Secretar de externe: Ioan Coșec, Secretar de interne: Petru de Teutul. — Secția musicală: Presidentul secției și vice-pres. I.: Isidor Pașcan, Adlatul I. și controlor: Constantin Grigorevici, Adlatul II. și econom: Aurelian Chelariu. — Secția literară: Presidentul secției și vice-pres. I.: Teofil Dubravșchi, Adlat I. și bibliotecar: Ioan Macoveiu, Adlat II. și cassar: Dimitrie Voloșenco. Comisia revădătoare: Referent Traian Bocancea, adlați Vasile Boca și Georgie Cosmovici.

Cafenea asediată. Ceea-ce guvernul frances numai după 40 de zile de ougetare s'a rezolvat să întreprindă față de fortul Chabrol, aceea a făcut'o un locotenent de husar dela honveșime în Seghedin, care a comandat foc contra unei cafenele cu ușile închise. Locotenentul s'a certat în

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Psihologia mulțimei.

Un fapt se sêvêrșesce, fiind determinat de ființa noastră intimă, sub influența mediului, ca o colaborare a tot ce e al nostru cu ceea ce ne vine din afară.

Dică reducem sêvêrșirea faptelor la o determinare a ființei intime, fără colaborarea mediului, comitem o eróre de fapt, căci omul e determinat de mediu, precum ajută și el la determinarea mediului. Er dică căutăm originea faptelor numai în mediu, cum caută s'o facă socialiștii, ignorăm ființa intimă, care e bulionul în care se fermentéză ceea ce primim din afară.

Un fapt sêvêrșit e dat apreciatiei generale; opinia publică, suveranul tiran, il judecă și dá verdictul. Dică numărul celor, ce te apreciază într'un fel, e mare, atunci se constituie ceea-ce se numesce mulțimea, — despre care mă voiă ocupa acum.

Mulțimea e massa mai mult seu mai puțin compactă, ale cărei vederi sunt uniforme și pe care le impune. Dică ceea-ce produci, e conform cu felul ei de a vedea, atunci succesul e punea de tranziția dela tine la ea, pe care trecându'o, te-ai înglobat în massa. Dică o contrariezi, atunci ești înlăturat ca pericolos esistenței ei și ca distructor.

Mulțimea are ca lozincă „forța primelă dreptul“. Ceea-ce de comun sunt în mare parte mediocrități, în minimă parte, câte-va capete luminate și cari sunt cei mai de temut, fiind-că stăpânesce mulțimea ridicându-se pe umerile ei, explotându-o. — Massa e inconștientă, neavând fiă-care dintre ei curagiul opiniei separate; se pun sub scutul multitudinii, care le dá arme și le asigură succesul.

O idee póte să o stăpânească și să o fanatizeze până într'atât, că ori-ce raționale devine inutil și ineficace. Ceea-ce caracteriséză mulțimea, este nota distinctivă a curentului unitar.

Ea tiranisză minoritatea de partea

cărei mai întotdeauna e dreptatea și inteligența.

Nimic nu póte fi mai stupid, decât acest proverb în care se manifestă până la evidentă puterea mulțimei: „Dică își spun mai mulți, că ești cu chef, du-te de te culcă“.

Se póte întâmpla tocmă contrar, ca tu să fi cu mintea întregă, dér prin faptul că nu ești la fel cu ei, ești nota discordantă între dênșii. Prin acosta póte le ești superior și mai capabil de a judeca.

Cel ce ese din rëndul mulțimei, o face după o judecată solidă mai ales că mijlócele de luptă trebuiesc îndoite, er reușita causei mai greu de câștigat.

De câte-ori nebumii nu gâsesco, că ei sunt sănătoși și noi cei bolnavi. Ei rid, se simt feriți în felul lor de a gândi, pe când tu înmărmurit privesci cu disgiust viața, care se manifestă atât de confuz și de degradator.

Mulțimea se conduce de principiul, că „din discuția nasce lumină“. Dér ceea-ce e curios, că ea nu discută. Majoritatea fiind

fanatizată, nu póte judeca în libertate; cu atât mai mult nu póte să dea lumină, deci fatalmente merge spre greșală.

Responsabilitatea, pe care și-o asumă mulțimea fiind în raport invers cu numărul membrilor ei, de aci sunt mai superficiali și mai puțin atenți la consecințele faptelor lor.

Se póte întâmpla, ca la un moment dat mulțimea să fiă superioră minorității; acosta e rar; majoritatea casurilor e contrar, de aceea vedem în tóte timpurile omeni, cari gândind altfel, decât mediu, din care au eșit, că au fost neglițiați, chiar ignorați, trebuind să treacă un spațiu de timp óre-care, până ca cele spuse de ei să fermenteze în capul unei generații cu mult deosebite din timpul, în care a trăit autorul ideii. Câte esemple nu ne furnisză zilele nostre Eminescu, Bolintineanu și alții. Mă opresc, căci póte ași intra pe cestiunea personalității, ca să aleg esemple diu trecut.

Isus Christos, marele moralist și filosof, nu a fost óre victima mulțimei? El,

cafenea c' un voluntar, din care pricină s'a infuriat așa de tare, încât urcându-se într'o birjă și mergând la casarmă, a lăsat pe patru infanteriști și un caporal, cu care s'a dus la cafenea, ca să aresteze pe voluntar. Dér când sosi acolo, voluntarul plecase deja și ușile cafenelei erau încuiate. Locotenentul făcu să se încarce puscile Mannlicher și comandă foc asupra ușilor încuiate. Soldații însă au denegat supunerea și din norocoire nu au pușcat. După această locotenentul a colindat cu soldații toate cafenelele din oraș, căutând pe voluntar, fără însă a-l afla. Intr'aceea se lumină de ziua și locotenentul trimise la casarmă pe soldați.

Satirizarea Englesilor. E'tă în ce chip unul din diarele umoristice franceze „Le Rire” scie să satireze pe Englesi, — din care cauză, cum arătăm la alt loc, spiritele în Anglia sunt foarte iritate în contra Franceii. E'tă câte-va „sentințe”: — *Time is money.* Vaporul englez a sdruncinat corabia franceză „St. Petersburg”, al cărei personal de serviciu se luptă cu mor'tea. Vaporul merge mai departe, n'are timp pentru salvare, căci „timpul e ban”. — Bêtrâna regină Victoria ingenunche înaintea tronului, lângă ea stă sceptrul și sticla cu rachiu. Inaintea ei stă bêtrânul Krüger cu fii și nepoții, cu nepoții și strănepoții săi și dice: „Liniștesce-te, bêtrână d'omnă, nu ești detronată, decât în respectul omenilor oinștiți”. — O hienă și doi corbi rîcoșe în pustiă; un Jidan trecînd pe acolo, le dice: „Copiii mei, pe aici au umblat Englesi, n'aveți la ce mai rîcoși și voi. — M'or'tea duce Albionul. Sub el pământul se luminează și de bucuria slobode rachete. etc.

Pustiirea olivilor. Imprejurimea localității Puglie din cercul Bari din Italia a fost cercetată de-o mare calamitate. Toți olivii seculari de pe mai multe sute de hectare au fost pustiți, prin ceea-ce mii de familii și-au pierdut pâinea de toate zilele. Pagubele se urcă la cel mai puțin o sută milioane lire. Pustiirea olivilor e pricinuită de-o insectă cu numele *mosca olearia*, care anul acesta s'a sporit de-odată enorm. Guvernul și reuniunile economice italiene au pus un premiu de 100,000 lire pentru nimicirea afurisitei insecte, până acum însă n'a succes a-se afla un mijloc, cu care musca acesta n'ar fi în stare să țină piept. Singurul dușman îi este zăpada și înghețul. Olivii din cercul Bari produceau la un 450,000 hectolitri oleu, în valoare de 45 milioane lire. Își pote prin urmare ori-cine inchipui, ce pagube enorme și ce desastru cumplit va veni peste partea sudică a Italiei, decât nu se va afla încurînd un mijloc de stirpire a primejdiei insecte.

Maffia. Esistă în Italia o societate secretă de ucigași și răufăcători, de al cărei nume se îngrozește tot Italianul. Ea se numește *maffia*, avînd o puternică organizație secretă și adunându-și membri și aderenți din toate clasele societății. Cel

care nu era, decât ecoul minorității nemulțumite și conșiente a stării de lucruri esistențe în timpul său. Doctrina lui a răsit prin secol și s'a afirmat.

Inaintea revoluției franceze, ore nu erau puțin la număr cei ce arătai greșelile mulțimei și pređiceau cataclismul. În toate țările astăzi cine se impune prin forță, decât mulțimea? Ea e dirigită de-a faptele multora, pe care îi ajută momentan (și pote e mai eficace). Rolul ei în Stat e destul de mare, se manifestă prin pressă și aparatul electoral.

Ca o concluzie aș pute spune, că decât voim să încununăm acțiunile noastre cu succes, să dăm ascultare minorității, căci ea reprezintă judecata rece și chibzuită, őr în majoritatea casurilor inteligentă și conștientă.

Să nu neglijăm glasul mulțimei, reduncându-l la o simplă consultație fără să-l afirmăm, căci el e daunător atât interesului privat, cât și public.

(„Drapelul.”)

N. B. P.

ce cutăze să vorbescă în contra *maffiei*, ori să denunțe pe vre-unul din membri ei, acela trebuie să piară, căci *maffia* nu-l cruță și nu cunoșce îndurare. Puterea ei grozavă o arată mai bine procesul, ce decurge acum în Milano din cauza uciderii baronului *Notarbartolo*, primarul din Palermo și directorul băncii din Sicilia. Fiul celui omorit a declarat, că ucigașul tatalui său este deputatul *Palizzolo* din Palermo, căpetenia societății secrete *maffia*. Ceea-ce s'a descoperit până acum, este aprăpe de necredut. Fostul șef de poliție din Palermo, care actualmente e prefect, încă a mărturisit, că pe *Notarbartolo* nu l'a putut omori alt-cineva decât *Palizzolo*, protectorul bringanților din Sicilia. Poliția din Palermo cunoșcea bine toate acestea, dêr temându-se de *maffia* a lăsat lucrul baltă. În procesul, care durază de câte-va zile martorii se îngrozește a spune adevărul, ba mulți martori citați din Sicilia nu vrău să depună nimic. Procurorul de stat, după cum se anunță din Milano, va propune amânarea pertractării, pentru ca să oără dela cameră persecutarea lui *Palizzolo*. Intr'aceea însă *Palizzolo* a dispărut din Palermo. Se crede, că el a fugit în Grecia.

Pentru masa studenților dela școlele medii și superioare din Brașov au intrat următoarele contribuții:

1. Pe lista Nr. 63: Illustr. Sa D-I Ioan cavalier de Pușcariu, jude de curie în pensiupe fl 5.

2. Pe lista Nr. 128: (colectant D-I Avram Corcea paroch gr. or. în Coșteiu, Bănat,) cu totul fl. 16.50, și anume: Avram Corcea paroch fl. 10. Biserica ortod. română din Coșteiu fl. 5. Silvia Dona învățătoare fl. 1.50.

3. Pe lista Nr. 123 (colectant D-I director al școlei populare gr. or. române din Venetia de jos) cu totul fl. 20.70, și anume: Georgiu Comanicu notar fl. 4. Georgiu Pop notar cercual în Perșani fl. 2. Samuil Comanicu 50 cr. Alex. Crișan învăț. în pens. 50 cr. Virgil Pop paroch gr. or. 2 fl. Valer Sassebesi notar fl. 2. I. Stoica învățător fl. 2. Iacob Popeneșcu protopret. pens. fl. 3. Nic. Cornea econom 50 cr. Ios. Comanicu 20 cr. Gerasim Popa învățător 1 fl. Mateiu Mateiu director școl. 2 fl. Nestor Popa paroch gr. or. 50 cr. și George Șuteica collector de dare, 50 cr.

4. Pe lista Nr. 88 (colectant D-I avocat Mihail Velicic în Chișineu) au intrat cu totul 96 fl. și anume: Mihail Velicic avocat, Chișineu fl. 50; Augustin Boles paroch ortodocs român Șimand, fl. 10. Ștefan Ciorogariu notar Sîntea fl. 2. Sigismund Budai notar Cînteiu fl. 5. Ioan Ardelean notar Sîntea fl. 5. Dr. Cornel Ardelean avocat, Chișineu fl. 2. Iustin Iancu preot Otlaca fl. 1. Iosif Buturca notar Otlaca fl. 5. Ioan Pitiș plugar Otlaca fl. 1. Dr. Georgiu Popoviciu avocat Chișineu fl. 3. Iuliu Chiriliescu notar public Chișineu fl. 3. Ștefan Chiriloviciu not, Mișca fl. 2. Ioan Iercan preot Șicliău fl. 2. Ioan Codrean preot Șicliău fl. 3. Paul Pall notar Simonyfalva fl. 2.

D-I colectant Mihail Velicic, trimi-tînd lista de colectă cu acest frumos rezultat, a rugat tot-odată direcțiunea școlară, ca să i se trimită și în anul viitor o listă de colactă pentru de-a pute aduna pentru masa studenților.

Direcțiunea școlilor își exprimă cele mai vii mulțămite pentru aceste nobile daruri și pentru interesul călduros al D-lor colectanți.

Comerciu României cu Austro-Ungaria.

Ministerul de finanțe român a publicat și distribuit volumul anual, conținînd datele statistice oficiale privitoare la comer-ciul exterior al României pe anul 1898.

E'tă cifrele relative la comerțiul României cu Austro-Ungaria:

Importul României din Austro-Ungaria în anul 1898 a crescut atât în cantități, cât și în valori față cu anul 1897. Cantitatea mărfurilor importate în 1898 este de 196,673 tone contra 143,998 tone în 1897, őr valorea lor este de lei 109,059,156 contra 96,645,363. Așa, încât acest stat, care în 1898 participă cu 20,75% din totalul importului în cantități și cu 27,16% din totalul valorilor, în 1898 această parte este respectiv de 22,27% și 27,97%, ceea ce ne dă o creștere de 6,41% la cantități și 6,70% pentru valori.

Mărfurile, a căror importatiune a crescut mai mult, sunt acelea de categoria materiilor textile și industriilor derivate, care dela 29,349,000 lei în 1897 s'au urcat la 32,760,000 lei în 1898, acuzînd astfel un spor de 3,361,000 lei; metalele și fabricațiunile metaline acuză de asemenea un spor de 4,400,000 lei; materiile minerale un spor de 2,200,000 lei; őr celelalte categorii de mărfuri au rămas staționare sau au dat diferențe neînsemnate în minus.

În ceea ce privește exportul României în Austro-Ungaria, rezultatele anului 1898 se cifrează cu 473,229 tone, sau în valori cu 85,848,625 lei, ceea ce față cu anul 1897 dă un spor de 323,416 tone sau în valori 30,441,812 lei.

Produsele de categoria fainoșelor al căror export în 1897 se cifra în cantități cu 371,448 tone, őr în valori cu 36,416,717 lei, s'au folosit de o defacere aprăpe îndoită în anul 1898, acuzînd 703,217 tone sau 67,704,979 lei. În această categorie de produse avem: porumbul cu o creștere dela 173,502 tone sau 13,880,209 la 428,868 tone sau 34,309,502 lei; grâul cu o creștere dela 98,486 tone sau 13,788,121 lei la 176,278 tone sau 24,679,047 lei; meiul cu o creștere dela 19,805 tone sau 1,980,582 lei la 35,021 tone sau 3,502,112 lei. Ce-realele, cari au dat deficit sunt: orzul, al căru export dela 32,345 tone în valoare de 2,587,608 lei în 1897 a scăzut la 13,365 tone în valoare de 1,469,236 lei 1898; se-cara, dela 23,036 tone în valoare de 2,303,640 lei la 15,779 tone în valoare de 1,557,966 lei și ovăsul dela 15,902 tone în valoare de 1,272,207 lei, la 15,165 tone în valoare de 1,213,140 lei.

Esportul petroleului în Austro-Ungaria s'a urcat în 1898 la o cifră aprăpe îndoită față cu anul precedent. În 1897 s'a esportat petrolul în cantități cu 18,631 tone, őr în valori cu 1,863,180 lei; în 1898 însă s'a esportat în cantități cu 23,832 tone în valori de 2,383,245 lei.

Cu privire la esportul alcoolului se constată o scădere simțitoare provenită din suprimarea primelor. Astfel, pe când esportul acestui articol în Austro-Ungaria în anul 1897 se cifra cu 651,514 lei, în anul 1898 a scăzut la 166,711 lei. În total vân-darea alcoolului în străinătate a fost în anul 1898 de 545,822 lei în loc de 1,779,709 lei în 1897.

Esportul sêurilor animale a crescut dela 3,200 lei în 1897 la 11,520 lei în 1898; brânzeturile dela 36,322 lei la 95,003 lei; oule de paseri dela 1,731,721 lei la 1,844,398 lei; în fine esportul peștelui dela 522,485 lei s'a urcat la 1,633,330 lei.

În ce privește celelalte categorii de mărfuri, afară de vinuri, care din cauza relei recolte a viilor în 1898 au dat un deficit însemnat, cifrele esportului nu indică, decât variațiuni puțin însemnate.

În resumat, totalul comerțiului României cu Austro-Ungaria acuză suma de 194,907,781 lei în 1898 contra 152,051,181 lei în 1897. Diferența la importatiuni acuză un plus de 23,210,531 lei contra 41,239,555 lei, de unde rezultă că balanța comerțiului cu Austro-Ungaria în anul 1898 s'a soldat c' un beneficiu de 18,029,024 lei față cu anul 1897.

Producțiunea vinurilor în Ungaria.

Unul dintre ramii principali ai economiei de câmp a fost pentru Ungaria încă din timpurile cele mai vechi cultura viilor. Pe cât timp nu se ivise filoxera și alte multe bôle a viilor, acestea aduceau foarte mari venituri producătorilor. Prin anii 1875 se cultivau ca la 450,000 hectare cu vii. Din 1885 însă, de când a început să bântue filoxera, producțiunea a început să caadă în mod foarte rapid, așa că adî abia se mai cultivă 250,000 hectare.

În comitatul Pestei, unde se cultivau mai multe vii, terenul viilor din 1885 până în 1895 s'a redus dela 40,903 la 33,356; în același period de timp s'a redus terenul viilor în comitatul Baranya dela 25,715 la 14,507; în comitatul Timișului dela 25,598 la 4000; în al Torontalului dela 11,793 la 7668; în al Albei dela 11,418 la 5127; în al Bihorului dela 11,746 la 2922 etc.

Filoxera s'a ivit mai întâiu la Pan-ciova în an. 1876 și s'a răspândit atât de repede, încât în 1880 erau 19 comitate atacate, őr acum 4000 de comune sufer de acest flagel, așa că din 1885 s'au nimicit 39% din teritoriul cultivat cu vii. În Ardeal s'a adevărit, că viile sunt mai rezis-tibile contra filoxerei și astfel n'au suferit atât de mult ca în Ungaria.

Se înțelege, că în aceeași proporție s'au redus și rezultatele culesului. Prin anii 1870 s'au produs 3—4 milioane hl. de must; au fost însă și ani excepționali, ca de exemplu anul 1878, când s'au produs 8 milioane de hectolitri. Din 1890 încôce însă abia s'a mai produs câte 1—1/2 milioane hectolitri de vin pe an. Calculînd în bani, prin anii 1885 valorea vinului, ce se producea în Ungaria, era socotită în 62 milioane flor., pe când adî abia ajunge la 22—25 milioane florini.

Așa se descrie starea viilor în „Anua-rul politic și economic” unguresc, care a apărut acum și al cărui autor e d-l S. Szekely.

Singurul moment incuragiator îl aflăm în împrejurarea, că în timpul din urmă vniculteriori au început în mare măsură să planteze vii nouă.

ULTIME SCRI.

București, 29 Noemvre. Încheiere definitivă a socotelilor anului financiar 1898/1899 arată, că veniturile s'au urcat la suma de 236,773.582 lei și constată un escedent în număr-rar de 11,553.311 lei.

Londra, 29 Noemvre. O depeșă sosită din Pretoria anunță, că garnisóna engleză dela Ladysmith nu mai răspunde la focul asediatorilor. Balonul, care s'a vîcut mai de multe-ori zilele din urmă, nu s'a mai arătat. Generalii Burilor cred, că vor puté forța orașul să capituleze în decursul săptămînei acesteia.

DIVERSE.

Căsătoriiile în Persia. O revistă engleză comunică câte-va date interesante cu privire la modul, cum se fac căsătoriiile în Persia. Persii, scrie revista engleză, au ajuns la convingerea, că totuși e mai bine decât omul își ține o singură nevestă, dêr pe timp scurt, decât multe și pentru viață. Ei încheiă căsătoria pe durată numai de luni, de săptămîni, ba și de câte-va zile. Nomadul persian, decât ajunge cu trupa, din care face parte, într'un sat, aruncă o privire asupra femeilor din noua localitate și, decât vre-una dintre fete îi câștigă inima, numai decât înscințeză pe preotul și pe tatăl fe-tei. Aceștia se adună toți trei la cortul mirelui și fac tîrg. Preotul scrie contractul de căsătorie, feciorul și tatăl feței îi sub-scriu și apoi fără să fi întrebat fata mă-car printr'un cuvînt, decât vră, ori nu vră, o dau mirelui. După acesta se aduce un oțar împodobit cu obiecte scilpicioșe și cu acesta tînera păreche își face căsătoria de nuntă. După ce espiră termenul fixat prin contract, bărbatul aduce nevesta acasă la tatăl său. Căsătoria prin asta s'a desle-gat și decât nu se reînnoșce, ea nu mai are nici o valoare. Nevasta rămîne la casa pă-rintescă, rezervînd pentru sine țeștea, ce a căpătat-o dela primul său bărbat. De aci înainte ea figurează ca o văduvă bogată până când își poate căpăta vre un alt bărbat dintre feciorii din sat, dêr acesta cam târziu și nu întot-déuna [se întîmplă]. Se pote întimpla însă, ca primul bărbat să-i iubescă soția până la sfîrșit și în oasul acesta contractul se prelungeșce până la cele mai adînci bêtrânețe. Bărbatului înse-și rămîne pentru tot-déuna dreptul de a-se puté divorța de bêtrâna sa soții.

Literatură.

Din Istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nem-țescă a D rului Th. B. Welter și întocmită pentru folosul poporului român din Bucovina”, a apărut în editura „Desteptării” din Cernăuți: *partea a doua*. Ea este scrisă tot atât de bine și de ușor, ca și cartea întâiu, care a avut și la noi mare trecere mai ales printre popor. Prețul 50 cr. (plus 5 cr. porto). — Cu același preț se mai pot căpăta dela Tipografia „A. Mureșianu” și câte-va esemplare din partea întâiu, adau-gînd și pentru acesta 5 cr. porto.

**Dela Tipografia „A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

Două cărți de legi. „Instrucțiuni populare despre datorițele și drepturile purtătorului de dare“, edată de d-nul Wilhelm Niemands — Tracteză despre dările de stat directe, (darea de pământ, de chiria casei, darea de câștig, de miliția etc.); despre dările indirecte (acoise după beuturi, carne, zahăr, competiție de timbru etc.); *aruncări comunale* (pentru comună, comitat, școală și biserică, pentru drumuri, câni, apă etc.). În partea din urmă se află mai multe formulare pentru petiții și reclame în diferitele cazuri. Prețul 60 cr. (prin postă 65 cr.) — „Amicul Poporului, îndreptar în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român“ de Titu Vuculescu, pretor în Pecoia maghiară. Cartea e întocmită la înțelesul țeranilor, așa că din ea or-oe plugar, or-oe măiestru, or-oe om, care soie ceti, pôte să înțelégă lămurit, ce-i este după lege ertat să facă și ce nu; cum are să-și câștige anumite drepturi, la cine să se îndrepte cu plângerea ori cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55). Ambele cărți se pot procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov.

Scrieri scolare.

Istoria pedagogiei de V. Gr. Borogovan O carte nouă și de mare interes pentru toți bărbații de școală. Prețul 1 fl. 50 cr. cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul școlilor populare din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor) Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechi) costă 25 cr., 2a parte II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în școala populară de Iuliu Pop. Invetător în Năsăud. Teoriă, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, invetători și părinți, prelucrat de Basiliu Kapu, fost profesor în seminarul din Blășiu și vicar la Făgăraș. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

Invetătura creștină, seu Catechismul mare pentru tinerimea greco-cat. „Educația III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gherlei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag, format 8°, e legată solid și costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

Idei fundamentale în economia politică. D-l Ioan Socacu, vechi profesor la școlile comerciale române din loc, a scos de sub tipar o nouă broșură sub titlul de mai sus, fiind adausă în partea a doua și o nouă teoriă sociologică, care con-

ține lucruri de interes științific deosebit mai ales pentru specialiști. A cunoșce ideile fundamentale ale economiei politice este fără îndoială de mare interes pentru oricare cetitor inteligent. Un exemplar costă 65 cr. și se pôte procura seu direct dela d-l autor, în a cărui editură a apărut opul, seu dela Tipografia „A. Mureșianu“.

Pentru comercianți funcționari și toți ômenii de afaceri, precum și studenți putem recomanda următoarele cărți:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socacu, profesor la școala română gr. or. din Brașov. Cartea e tipărită pe spesele „Albinei“ și e menită a face marfă serviciu tuturor, cari au afaceri cu cambii polițe). Prețul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr.)

„Curs complet de corespondența comercială“, de I. C. Panfu. Conține modele de circulare, scrisori de informațiune, recomandățiuni și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; chestiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede și cupone etc. Prețul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din Contabilitatea dublă de I. C. Panfu, prof. la școala comercială superiôră din loc. Tracteză principiile conta-

bității duple ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atențiune, pôte ori și cine să învețe contabilitatea, adecă ținerea socotelor în economia proprie și în afacerile comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto.

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de I. C. Panfu. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit, așa ca să fie înțelese de ori și cine; de-asemena modul de calculare al intereselor la bănci și teoria conturilor curente. Prețul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Novembre 1899.

Renta ung. de aur 4%	116.60
Renta de corone ung. 4%	95.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.80
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis	118.25
Bonuri rurale ungare 4%	94.20
Bonuri rurale croate-slavone	—
Impr. ung. cu premii	159.50

Cosuri pentru rez. Tisei și Seghedin	137.20
Renta de argint austr.	99.40
Renta de hârtie austr.	99.15
Renta de aur austr.	116.60
Cosuri din 1860.	136.75
Acții de-ale Băncei austro-ungare	907.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit	377.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	377.—
Napoleonori	9.57 1/2
Mărci imperiale germane	59.05
London vista	120.72 1/2
Paris vista	47.80
Rente de corone austr. 4%	99.50
Note italiene	45.10

Cursul pieței Brașov.

Din 30 Novembre 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.20	Vând.	9.24
Argint român. Cump.	9.10	Vând.	9.12
Napoleonori. Cump.	9.56	Vând.	9.57 1/2
Galbeni Cump.	5.60	Vând.	5.65
Buble Rasesoi Cump.	127.—	Vând.	128.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vând.	—
Lire turcești Cump.	10.70	Vând.	—
Scris. fonc. Albina 101.—	Vând	5%	101.50

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Am onôrea a face cunoscut onor. public, că

**am cumpărat Cafenéua
„Transilvania“ (Erdély),**

care din nou a fost ajustată cu tot confortul.

Ca plenipotent al meu am însărcinat pe Domnul

OTTMAR PFAUNDLER,

căruia sunt a se adresa dorințele seu reclamările ce s'ar ivi.

Rugându-mă de a întimpina acéstă a mea întreprindere cu înțentă în măsură mai mare ca până acuma, pot asigura, că imi voi da tótă silința a corêspunde cerințelor onor. vizitatori.

Cu tótă stima

CARL NEUSTÄDTER,
fabricant de spirt și droșdii.

1-6,759

ABONAMENTE

**LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“**

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Comnii cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octombvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore dim.
- II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la 10 ore 25 min. sêra

Dela București la Brașov:

- I. Trenul mixt, care circulă numai Vinerea dela Predeal, la 0 ore — min. dim.
- II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
- IV. Trenul de pers., la 9 ore 27 min. sêra.
- V. Trenul accel. la — ore — min. sêra.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătură în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de persoane la 1 óra 51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la 6 ore 48 m. sêra, (are legatură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zărnești la Brașov (G. Bartolomeiu):

- I Trenul mixt la 6 ore 22 min. dim.
- II. Trenul mixt la 1 óra 13 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 0 ore — min. sêra.

Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la 8 ore 25 min. dim
- II. Trenul de pers. la 1 óra 51 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 6 ore 48 min. sêra.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineța
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. sêra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. ó.
- II. Trenul mixt la 11 ore a. m.
- III. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

- I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legatură cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
- II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m., are legatură cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda.

Dela Brașov la Zărnești (G. Bartolomeiu):

- I. Trenul mixt la 9 ore și 2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 0 ore — m. sêra.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la 5 ore 19 min. dim.
- II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 3 ore 15 min. p. m.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 5 cr. se vîde la librăria Nic. I. Ciurea și la Eremias Nepoții.